

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ПУЛЮЯ**

ПРОГРАМА

для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальностями 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 073 «Менеджмент», галузі знань 07 Управління та адміністрування, за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки на основі ОКР «Молодший спеціаліст», на основі здобутого освітнього ступеня «Бакалавр», ОКР «Спеціаліст» чи ОС «Магістр»

Тернопіль, 2019

АНОТАЦІЯ

Метою фахового випробування абітурієнтів для участі в конкурсі, щодо зарахування на навчання за скороченим терміном навчання для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» є:

- визначення рівня підготовки молодших спеціалістів з основ економічної теорії, економіки підприємства, менеджменту та маркетингу, які б відповідали сучасним вимогам організації бізнесу суб'єктами господарювання;

- з'ясування рівня систематизації та узагальнення теоретичних знань та практичних навиків самостійної роботи для розв'язання конкретних економічних та виробничо-господарських завдань.

Фахове випробування передбачає висвітлення знань з циклу фундаментальних та загальноекономічних дисциплін, що дозволяє оцінити гуманітарний світогляд вступника, а також визначити рівень інтелектуального потенціалу абітурієнта.

Абітурієнти повинні вміти:

- продемонструвати знання та уміння на рівні, що забезпечують можливість аналізувати, оцінювати і порівнювати альтернативи, генерувати оригінальні ідеї у відповідній галузі знань;

- застосовувати свої знання і володіти компетенціями, які дозволяють вирішувати завдання у новому, широкому (міждисциплінарному) контексті у відповідній галузі знань;

- інтегрувати знання, вирішувати складні завдання в умовах неповної інформації з урахуванням соціальної та етичної відповідальності за прийняті рішення;

- володіти методами проведення економічного аналізу і можуть давати науково обґрунтовану інтерпретацію отриманим результатам;

- чітко, аргументовано доводити до аудиторії фахівців наукову інформацію та свої висновки;

- володіти методологічними знаннями, уміти аналізувати, оцінювати і порівнювати альтернативи, що стосуються проблеми, уміти генерувати та оптимізувати нові рішення;

- оцінювати вплив рішень, що приймаються, на навколишнє середовище і соціум, мати професійну й етичну відповідальність за сталий розвиток суспільства;

- мати здатності роботи в міждисциплінарних командах, уміння адаптуватися до змін, сприяти соціальній згуртованості;

- мати здатності взаємодії і посередництва, розвинену міжкультурну толерантність і досвід міжкультурної взаємодії;

- мати відповідний рівень усної та письмової грамотності рідною, і принаймні, однією іноземною мовою, уміти ефективно спілкуватися з колегами, представляти результати своєї роботи у вигляді звітів, статей, рефератів, використовуючи сучасні засоби презентації;

- мати підприємницький спосіб мислення і діяльності;

- володіти цінностями, необхідними для того, щоб жити в умовах складного демократичного суспільства, бути його відповідальним громадянином, мати необхідні соціальні компетенції.

- вибирати необхідні методи дослідження, модифікувати існуючі та розробляти нові методи, виходячи із задач конкретного дослідження;

- будувати математичні моделі економічних систем і процесів;

- обробляти отримані результати, аналізувати і осмислювати їх з урахуванням опублікованих матеріалів.

Вступне фахове випробування для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» складене на основі тем з наступних дисциплін:

1. Основи економічної теорії.
2. Економіка підприємства.
3. Менеджмент.
4. Маркетинг.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Правил прийому Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя у 2019 році та Положення про приймальну комісію ТНТУ.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Тема 1. Предмет і метод політичної економії

Виникнення та етапи розвитку політичної економії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет політичної економії. Тлумачення предмета політичної економії різними школами. Економічна теорія і політична економія: проблеми взаємозв'язку.

Закони, принципи і категорії політичної економії. Система економічних законів. Позитивна і нормативна політична економія.

Метод політичної економії. Загальні методи наукового пізнання та їх використання.

Функції політичної економії. Політична економія і економічна політика. Місце політичної економії в системі економічних наук.

Тема 2. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси

Виробничі можливості суспільства і потреби. Виробництво і його основні чинники. Межа виробничих можливостей. Обмеженість ресурсів. Продукт виробництва.

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб.

Корисність продукту. Об'єктивна і суб'єктивна корисність продукту. Закон спадної граничної корисності продукту.

Економічний інтерес, його сутність і функції. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів.

Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.

Тема 3. Економічна система суспільства

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Критерії розвитку продуктивних сил.

Суспільний поділ праці і структура продуктивних сил. Виробнича функція та її складові.

Економічні відносини та їх суб'єкти. Структура економічних відносин. Соціально-економічні відносини. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини.

Економічний устрій: сутність і місце в економічній системі. Методологічні аспекти механізму дії і використання економічних законів людьми.

Типи та еволюція економічних систем. Формаційний і загальноцивілізаційний підходи до типізації суспільства.

Тема 4. Відносини власності

Власність як економічна категорія. Теорії власності. Привласнення і відчуження.

Структура власності та її історичні типи, види і форми. Суб'єкти власності:

їх еволюція.

Об'єкти власності. Розвиток об'єктів власності. Юридична форма власності. Права власності.

Власність на засоби виробництва та її вплив на способи поєднання чинників виробництва.

Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.

Тема 5. Форми організації суспільного виробництва

Натуральна (традиційна) форма організації виробництва. Сутність і риси натурального господарства та його історичні межі.

Товарна форма організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його сутність, ознаки і роль у розвитку суспільства. Суб'єкти і об'єкти товарних відносин. Товарна форма продукту.

Товар та його властивості. Суперечності товару. Вартість і ціна: альтернативні теорії.

Проста і розвинена форми товарного виробництва. Спільні риси та відмінності.

Функціонування товарного господарства та його закони.

Тема 6. Гроші

Виникнення і розвиток грошових відносин. Сутність грошей. Функції грошей. Альтернативні теорії грошей.

Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Сталість грошового обігу. Грошові реформи, гроші, ціна та інфляція.

Еволюція грошей. Сучасна грошова система.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток

Витрати виробництва як передумова виробництва. Сутність та економічне значення витрат виробництва. Теорії витрат виробництва. Суспільні витрати виробництва. Економічні і бухгалтерські витрати та їх структура. Валові, середні та граничні витрати.

Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Альтернативні підходи.

Прибуток як економічна категорія. Теорії прибутку. Норми прибутку і чинники, що на нього впливають.

Тема 8. Ринок: сутність, функції та умови формування

Інституціональні основи ринкової економіки. Ринкові відносини, їх суб'єкти і об'єкти. Визначення ринку: альтернативні теорії.

Функції ринку. Умови формування і розвитку ринку.

Попит і пропонування. Ринкова рівновага. Ринкова ціна: механізм формування і функції.

Конкуренція та її сутність. Функції та форми конкуренції. Конкуренція і монополія.

Конкуренція і моделі ринків. Особливості ринкових відносин в Україні.

Тема 9. Класифікація ринків

Принципи класифікації ринків.

Ринок предметів споживання, його функції та соціально-економічне значення.

Ринок засобів виробництва. Загальні проблеми формування цін на ресурси.
Ринок праці та розподіл трудових ресурсів.
Ринок капіталу та його складові. Ринок нерухомості та його особливості.
Оренда та орендна плата.

Проблеми формування ринків праці, землі та капіталів в Україні.

Тема 10. Інфраструктура ринку і капітал сфери обігу

Поняття та основні риси інфраструктури ринку.

Позичковий капітал і відсоток. Банки, їх роль та функції. Центральні і комерційні банки. Фінансово-кредитні організації.

Сутність кредиту та його форми. Відсоток та його економічна природа. Банківський прибуток.

Капітал у сфері торгівлі. Витрати обігу. Роздрібна і оптова торгівля. Товарні біржі. Торговельний прибуток.

Фондова біржа. Цінні папери.

Роль ринкової інфраструктури в регулюванні економічних процесів.

Тема 11. Домогосподарства

Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин.

Сектор домогосподарств. Двоїста роль домогосподарств в економіці. Домогосподарства як постачальники ресурсів.

Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження.

Витрати на споживання. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходів.

Тема 12. Підприємство і підприємництво

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Сектор ділових підприємств. Форми і види підприємств. Капітал підприємства. Масштаби підприємства. Концентрація та централізація капіталу.

Кругообіг капіталу і його стадії. Функціональні форми капіталу.

Оборот капіталу підприємства. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація.

Сутність підприємництва і умови його існування. Види та функції підприємництва.

Класифікація промислових підприємств. Основні форми об'єднань підприємств. Поняття виробничих фондів підприємства.

Валовий дохід, його сутність та структура. Підприємницький дохід.

Значення прибутку в розвитку підприємництва. Роль підприємства і підприємництва в ринковій економіці.

Тема 13. Капітал і наймана праця

Первісне нагромадження капіталу. Особливості нагромадження капіталу в Україні.

Перетворення грошей у капітал. Загальна формула руху капіталу.

Капітал як економічна категорія. Альтернативні теорії капіталу.

Капітал і праця. Трудові відносини: сутність і структура. Наймана праця. Вартість робочої сили: дискусійні аспекти. Поняття персоналу підприємства та його структура.

Винагорода за працю. Заробітна плата: сутність, форми системи. Теорії заробітної плати. Економічна суть оплати праці. Тарифно-посадова система. Форми та системи заробітної плати.

Номінальна і реальна заробітна плата. Продукт праці та заробітна плата. Мінімальна заробітна плата та її критерії.

Тема 14. Підприємництво в аграрній сфері

Аграрне виробництво — особлива сфера вкладання капіталу і праці. Відносини власності в сільському господарстві. Агропромисловий комплекс. Земельна рента та її форми: оренда землі, ціна землі.

Форми господарювання в сільському господарстві та їх особливості в різних країнах. Особливості концентрації та централізації виробництва і капіталу в сільському господарстві.

Рентні відносини. Земельна рента та її форми. Абсолютна, диференціальна і монопольна рента.

Ринок земельних ресурсів в Україні і ціна землі. Ціна на сільськогосподарську продукцію. Державна підтримка сільського господарства.

Тема 15. Держава та її економічні функції

Держава як суб'єкт економічних відносин. Державний сектор в економіці. Держава як товаровиробник. Підприємництво в державному секторі. Суспільні блага і послуги.

Економічні функції держави. Захист конкуренції та антимонопольна політика. Перерозподіл ресурсів. Забезпечення правової бази.

Розподіл ресурсів і суспільні блага.

Роль держави в кругообігу продукту, ресурсів і доходу.

Трансформація економічних функцій держави в Україні.

Тема 16. Форми суспільного продукту в процесі відтворення

Сутність і види економічного відтворення. Відтворення всіх елементів економічної системи. Просте і розширене відтворення.

Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення суспільного продукту. Методологічні аспекти системи національних рахунків.

Валовий внутрішній продукт, його сутність і відтворювальна структура. Чистий національний продукт і національний дохід. Концепції національного доходу.

Продуктивність суспільної праці та її роль у відтворювальному процесі.

Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і особливості тіньової економіки в Україні.

Національне багатство і його структура. Природне багатство. Проблеми розширеного відтворення багатства і шляхи розв'язання екологічних проблем.

Кругообіг доходу, ресурсів і продукту в процесі відтворення.

Тема 17. Розподіл національного доходу. Споживання і заощадження

Розподільні відносини та їх місце у відтворювальному процесі. Сутність розподілу національного доходу. Об'єктивні основи формування доходів населення.

Диференціація доходів населення. Проблеми багатих і бідних. Межа бідності: абсолютна і відносна. Проблеми бідних і багатих в Україні.

Необхідність перерозподілу національного доходу і доходів населення. Податки і соціальні виплати. Роль державного бюджету в перерозподілі національного доходу.

Споживання і заощадження. Доходи населення і споживання. Схильність до споживання і заощадження.

Необхідність державного регулювання розподілу доходів. Прожитковий мінімум і соціальний захист населення.

Тема 18. Економічне зростання та його чинники. Економічні цикли

Економічне зростання та економічний розвиток. Заощадження, нагромадження та інвестиції. Роль інвестицій в економічному зростанні.

Матеріальні чинники економічного зростання. Науково-технічна революція та її роль в економічному зростанні. Теорії і моделі економічного зростання.

Економічне зростання та економічні цикли. Економічні кризи та їх причини. Теорії циклів: дискусійні проблеми.

Суть продуктивності праці, показники та вимірники продуктивності праці. Продуктивність праці та економічне зростання. Чинники підвищення продуктивності праці.

Особливості розвитку економіки в Україні.

Тема 19. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх державне регулювання

Зайнятість: сутність і форми. Теорії зайнятості. Повна зайнятість, виробничий потенціал і ефективність виробництва.

Зайнятість та відтворення сукупної робочої сили. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Причини неповної зайнятості. Види і форми безробіття.

Проблеми повної зайнятості в умовах ринкової економіки. Державне регулювання зайнятості та його методи.

Чинники розширеного відтворення робочої сили. Роль держави у відтворенні робочої сили. Закон зростання кваліфікації та професійної підготовки робочої сили.

Проблеми зайнятості та відтворення робочої сили в Україні.

Тема 20. Господарський механізм у системі регулювання суспільного виробництва

Господарський механізм, його сутність та елементи. Господарський механізм: система управління економікою.

Державне регулювання суспільного відтворення та його форми. Планування і програмування.

Фінансова система. Необхідність і сутність фінансів. Державні фінанси.

Фіскальна політика. Способи збалансування державного бюджету. Фіскальні методи регулювання виробництва.

Механізм грошово-кредитного регулювання. Вплив грошово-кредитної політики на рівень суспільного виробництва.

Необхідність удосконалення механізму господарювання в Україні.

Тема 21. Закономірності та етапи розвитку капіталістичної економічної системи

Економічна система капіталізму вільної конкуренції: сутність і основні ознаки. Об'єктивні основи та шляхи виникнення і розвитку капіталістичної системи. Роль ринку в регулюванні економіки капіталізму. Наймана праця та оплата праці.

Економічна система монополістичного капіталізму. Концентрація і централізація виробництва та капіталу. Виникнення монополій та їх форми.

Фінансово-монополістичний капітал і його сутність. Фінансово-монополістичні групи. Фінансова олігархія.

Державно-монополістична стадія еволюції капіталістичної економічної системи.

Тема 22. Економічна система сучасного капіталізму

Сутність і ознаки змішаної економічної системи. Приватний, акціонерний і державний сектори економіки.

Межі ринку. Державне регулювання економіки.

Сучасні методи державного регулювання змішаної економіки. Розподіл державою національного доходу і ресурсів. Межі державного втручання в регулювання економічного відтворення.

Роль держави в регулюванні цін. Регулювання заробітної плати. Профспілки і ринок праці. Колективні договори між підприємцями і трудовими колективами. Заробітна плата та її динаміка.

Монополії та олігополії в умовах регульованого капіталізму. Революція в управлінні і відносинах власності. Соціальне партнерство.

Тема 23. Соціалістична економічна система та її еволюція

Теорія і практика економічної системи соціалізму. Соціалізм і адміністративно-командна економіка.

Механізм функціонування соціалістичної адміністративно-командної економіки: директивне планування і централізоване управління. Державна власність та її межі.

Теорія і практика товарно-грошових відносин за адміністративно-командної системи соціалізму. Планове ціноутворення.

Доходи населення, їх структура і принципи формування. Суспільні фонди споживання.

Тема 24. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік

Зміст перехідної економіки: загальне і особливе. Об'єктивні чинники перехідного стану. Риси і типи перехідної економіки. Локальні та глобальні перехідні процеси.

Економічний устрій в умовах переходу до соціально орієнтованої економічної системи. Суперечності перехідної економіки.

Змішана економіка і соціально-економічні перетворення у постсоціалістичних країнах. Структура змішаної економіки.

Формування сучасних ринкових відносин і ринкової інфраструктури. Становлення державного і ринкового механізмів регулювання економіки і зайнятості. Особливості ринкової трансформації економіки України.

Тема 25. Світове господарство

Світове господарство: його сутність та структура. Розвинуті країни

ринкової економіки. Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою.

Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародні економічні відносини.

Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Європейське економічне співтовариство і його місце у світовій економіці.

Тема 26. Форми міжнародних економічних відносин

Світогосподарські зв'язки та їх форми.

Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародні товарні ринки. Протекціонізм і вільна торгівля. Митні та немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі.

Міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародна валютна система, валютні ринки і валютний курс. Конвертованість валюти. Платіжний баланс та його регулювання.

Міжнародні валютно-фінансові організації. Міжнародна міграція робочої сили. Інші форми міжнародних економічних відносин.

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 27. Економічні аспекти глобальних проблем

Причини виникнення та сутність глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Основні глобальні проблеми сучасності. Класифікація глобальних проблем.

Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Беляєв О. О., Бебело А. С. Політична економія: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001.
2. Економічна теорія: політекономія : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. - 7-ме вид., стереотипне. - К. : Знання-Прес, 2008. - 719 с.
3. Зазимко А. З. Політична економія: Структурно-логічний навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005.
4. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Відп. ред. Г. Н. Климко, В. П. Нестеренко. — К.: Вища шк. — Знання, 1997.
5. Основы экономической теории: Учебник / С. В. Мочерный, В. К. Симоненко, В. В. Секретарюк, А. А. Устенко; Под общ. ред. С. В. Мочерного. — К.: Знання, КОО, 2000.
6. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К. Т. Кривенка. — К.: КНЕУ, 2001.
7. Політична економія: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / За ред. д-ра екон. наук, проф. К. Т. Кривенка. — К.: КНЕУ, 2003. — 354 с.
8. Політична економія: Підручник / Г. І. Башнянін та ін. — К.: Ніка-Центр, Ельга, 2006.
9. Політична економія: Підручник / За заг. ред. Ю. В. Ніколенка. — К.: ЦУЛ, 2003.
10. Старостенко Г. Г. Політична економія: Навч. посібник. - К.: Центр

навчальної літератури, 2010.

II. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1 Підприємство як суб'єкт господарювання.

Поняття підприємства та його місце в системі ринкових відносин. Економіко-правові основи функціонування підприємств та нормативи, що регулюють їх діяльність. Класифікація промислових підприємств. Виробнича та загальна структури підприємств.

Тема 2. Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання.

Характеристика ринкового середовища функціонування підприємств. Функції, принципи здійснення, форми, типи й моделі підприємницької діяльності. Формування підприємницького середовища та активізація підприємницької діяльності. Підприємницькі договори (контракти). Партнерські зв'язки та угоди (операції).

Тема 3. Управління підприємствами.

Суть управлінської діяльності. Основні принципи та методи управління підприємствами. Типи організаційних структур управління. Напрямки вдосконалення управління. Визначення економічності апарату управління.

Тема 4. Персонал підприємства.

Поняття, класифікація та структура персоналу. Визначення чисельності працівників окремих категорій. Нормування праці на підприємстві. Поняття й основні елементи системи управління персоналом підприємства. Форми й ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації персоналу.

Тема 5. Основні засоби підприємства та ефективність їх використання

Характеристика та склад виробничих фондів. Поняття, класифікація і структура основних фондів. Облік і оцінка основних фондів. Показники використання основних фондів. Спрацювання (зношування) основних фондів. Види зношування. Амортизація основних фондів. Склад і структура оборотних коштів (засобів) підприємства. Нормування оборотних коштів. Норми амортизації. Нематеріальні ресурси та активи підприємств. Показники використання основних фондів.

Тема 6. Оборотні кошти та фонди підприємств.

Сутнісна характеристика оборотних коштів підприємств. Оборотні фонди їх матеріальний склад, структура та економічне призначення. Характеристика витрат майбутніх періодів. Фонди обігу їх склад та характеристика. Нормування та джерела утворення оборотних коштів. Кругообіг оборотних коштів. Показники використання та шляхи економії оборотних коштів.

Тема 7. Фінансове забезпечення промислових підприємств

Фінанси підприємств їх характеристика, склад та планування. Інвестиції, їх характеристика, структура і напрямки використання. Загальні положення методології визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Банківська система. Податкова система та взаємозв'язок з бюджетом. Цінні

папери, фондові і валютні біржі.

Тема 8. Прогнозування, планування та регулювання діяльності підприємств.

Мета, принципи й методи прогнозування. Види, принципи і методи планування. Сутність та основні етапи стратегічного планування. Бізнес-планування: сутність і призначення. Тактичне й оперативне планування.

Тема 9. Виробнича програма та потужність підприємств

Характеристика та показники виробничої програми. Обґрунтування виробничої програми. Виробничі потужності підприємств: характеристика та види. Шляхи покращення використання виробничої потужності підприємства. Обґрунтування виробничих програми та потужності підприємства.

Тема 10. Якість продукції та економічна ефективність її підвищення.

Технічний рівень продукції. Необхідність підвищення якості продукції. Конкурентоспроможність. Рівні якості продукції. Показники якості продукції. Стандартизація і сертифікація продукції. Економічна ефективність від поліпшення якості продукції.

Тема 11. Продуктивність та оплата праці на підприємстві.

Продуктивність праці. Основна і додаткова заробітні плати. Елементи тарифної системи. Форми оплати праці. Склад загального фонду оплати праці. Доплати та надбавки до заробітної плати.

Тема 12. Поточні витрати підприємств.

Поняття витрат підприємства. Собівартість продукції підприємства. Види собівартості. Методи визначення собівартості. Класифікація витрат на виробництво продукції. Види собівартості продукції. Показники собівартості. Ознаки групування витрат. Поділ витрат. Склад витрат на виробництво. Калькулювання.

Тема 13. Ціни і ціноутворення в ринкових умовах.

Поняття ціни та її складові елементи. Функції цін. Елементи виробничих і споживчих цін. Поділ ціни за способом встановлення. Економічний зміст, функції і види цін. Складові елементи ціни. Методи ціноутворення на продукцію підприємства. ПДВ і акцизний збір. Методи ціноутворення.

Тема 14. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності підприємства.

Суть фінансової діяльності. Основні завдання фінансової діяльності. Форми фінансування підприємств. Фінансовий план. Види прибутку. Джерела формування прибутку підприємства. Показники оцінки фінансового стану підприємства. Дохід і прибуток підприємства. Рентабельність та її економічна суть. Основні фактори підвищення рентабельності. Показники ефективності використання активів.

Тема 15. Реструктуризація і санація підприємств.

Поняття реструктуризації та варіанти її проведення. Показники реструктуризації. Види реструктуризації. Етапи реструктуризації. Санація. Етапи реалізації санації.

Тема 16. Банкрутство та ліквідація підприємства.

Поняття банкрутства підприємства. Ознаки виникнення неплатоспроможності підприємства. Судові процедури банкрутства. Ліквідація і її наслідки. Форми ліквідації. Проблеми сучасних виробничих підприємств.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І., Піча Ю.В. Економіка підприємств. Навч. посібник. – К.: “Каравела”; Львів: “Новий світ-2000”, 2001. – 298 с. (читальний зал 1 прим., абонемент 28 прим.).
2. Грузинов В.П., Грибов В.Д. Экономика предприятия. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 208 с.
3. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навч. посібник / за ред. проф. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2000. – 328 с. (читальний зал 1 прим.).
4. Економіка підприємств / За ред. Покропивного С.Ф. В 2 т. – К.: Хвиля – Прес, 1995. – 782 с.
5. Економіка підприємств: Посібник / за ред. П.С. Харіва. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 500 с.
6. Економіка підприємства: Підручник / За ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
7. Кейлер В. Экономика предприятия. Курс лекций. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 132 с.
8. Колот А.М. Оплата праці на підприємстві: організація та удосконалення. – К.: фірма «Праця», 1997.
9. Мокий М. Экономика предприятия. Конспект лекций. – М.: МАЭП, 1999. – 120 с.
10. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1998. – 352 с.
11. Примак Т.О. Економіка підприємства: Навч. посіб. – К.: Вікар, 2003. – 220 с. (читальний зал 1 прим.).
12. Раицкий К. Экономика предприятия. Учебник для вузов. – М.: Маркетинг, 1999. – 693 с.
13. Сафронов Н.А. Экономика предприятия. Учебник. – М.: Юность, 1998. – 584 с.
14. Сергеев И.В. Экономика предприятия. – М.: Финансы и статистика, 1997.
15. Экономика предприятия. Учебник / Под ред. А. Добрынина. – С.-П.: Питер ком, 1999. – 448 с.
16. Экономика предприятия и отрасли промышленности. Серия «Учебники, учебные пособия». 3-е изд., перероб. и доп. – Ростов н/Д: «Феникс», 1999. – 608 с.

III. МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 1. Формування та розвиток теорії та практики менеджменту. Сутність та основний понятійний апарат менеджменту

Сутність категорій управління та менеджменту. Розвиток управлінської науки в світі. Проблеми і вимоги сучасного менеджменту. Менеджери та підприємці. Рівні управління в організації.

Тема 2. Організація як об'єкт управління

Поняття організації та її види. Загальні риси організацій. Етапи життєвого циклу організації. Внутрішнє середовище організації. Зовнішнє середовище організації. Закони організації. Культура організації. Поняття ефективності діяльності організації.

Тема 3. Процес та функції менеджменту. Функція планування

Загальні та конкретні функції менеджменту. Зміст планування як функції менеджменту. Бізнес-планування на підприємстві.

Тема 4. Функція організації діяльності

Зміст організаційної функції в менеджменті. Поняття організаційної структури управління. Основні види організаційних структур. Типи організаційних структур. Централізація та децентралізація управління.

Тема 5. Функція мотивації

Суть мотивації. Теорії мотивації. Оплата праці.

Тема 6. Функція контролю

Природа контролю в організаціях. Види контролю в організації. Процес контролю. Аудиторська діяльність. Забезпечення ефективності контролю.

Тема 7. Методи менеджменту

Сутність та класифікація методів менеджменту. Економічні методи менеджменту. Технологічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Взаємозв'язок категорій теорії управління.

Тема 8. Комунікації в організації

Поняття комунікацій і комунікаційного процесу. Причини комунікаційних перешкод (шумів). Типи комунікацій. Інформація та її види. Операції з інформацією. Документація та діловодство. Графіки та їх роль у менеджменті.

Тема 9. Процес вироблення та реалізації управлінських рішень

Сутність та класифікація управлінських рішень. Підходи до прийняття рішень. Етапи раціонального ухвалення рішень. Вимоги до управлінських рішень. Фактори, які впливають на процес прийняття управлінських рішень. Оптимізація рішень у менеджменті. Моделювання. Методи творчого пошуку альтернатив.

Тема 10. Управління групами працівників

Сутність, види та характеристика груп. Причини виникнення груп. Стадії розвитку груп. Фактори, що впливають на ефективність роботи групи. Підвищення ефективності діяльності колективів працівників.

Тема 11. Управління конфліктами, стресами та змінами в організації

Природа конфлікту, його складові. Види конфліктів. Причини конфліктів. Дії керівника щодо аналізу конфліктної ситуації. Способи розв'язання конфліктних ситуацій. Природа стресів та управління ними в організації. Природа організаційних змін та управління ними.

Тема 12. Керівництво та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва. Форми влади. Вплив через переконання та залучення працівників до управління. Підходи до керівництва.

Тема 13. Ефективність управління

Ефективність менеджменту. Основні показники та критерії ефективності. Підходи до оцінки ефективності управління. Напрямки підвищення ефективності управлінської праці.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум: Навч. посібник. – К.: Магнолія плюс; Львів: Новий світ – 2007.
2. Гріфін Р., Яцура В. Основи менеджменту: Підручник /Наук. ред. В.Яцура, Д. Олесевич. – Львів: БаК, 2001. – 624 с.
3. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2005.
4. Дідківська Л.Г. Історія вчень менеджменту: навч. посіб. / Л. Г. Дідківська, П. Л. Гордієнко. – К.: Алерта, 2008. – 476 с.
5. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. – К.: Академвидав, 2007. – 416 с.
6. Лозниця В.С. Психологія менеджменту. Теорія і практика.-К.: Ексоб, 2001. – 512 с.
7. Мазаракі А.А., Бай С.І. та ін. Основи менеджменту: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів/ За редакцією Мазаракі А.А. – Харків: Фоліо, 2014. – 83 с.
8. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. Пер. с англ. 3-го изд. – М.: Дело, 2005. - 800 с.
9. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Навч. посібник: – К.: Кондор, 2007.
10. Тарнавська Н.П., Пушкар Р.М. Менеджмент: теорія та практика: Підручник. – 3-є вид. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005.
- Хміль Ф.І. Основи менеджменту: Підручник. - К.: Академвидав, 2007.

IV. МАРКЕТИНГ

Сутність маркетингу та його сучасна концепція. Середовище маркетингу: фактори зовнішнього та внутрішнього середовища.

Маркетингові дослідження та інформація.
Маркетингова товарна політика.
Розробка нового товару та життєвий цикл товару.
Маркетингова цінова політика підприємства.
Конкурентоспроможність товару: сутність, концепція та методи оцінювання.
Маркетингова політика комунікацій.
Комплекс маркетингових комунікацій.
Маркетингова політика розподілу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бугайчук Т. В. Маркетингові дослідження: Навч. посібник / Т.В. Бугайчук, В.А. Устименко. – Харків.: Торнадо, 2008. –280 с.
2. Маркетинг: навч. посіб. / Н.І. Волкова, Т.О. Окландер, Е.М. Забарна, О.М. Козакова, О.Б. Мішина, С.І. Рассадникова, Н. О. Черепанова; Одес. нац. політехн. ун-т. – О.: Наука і техніка, 2009. — 160 с.
3. Маркетинг: Навч. посіб. / С.М. Гончаров. – Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне, 2007. — 364 с.
4. Маркетинг: підручник / А.О. Старостіна, Н.П. Гончарова, Є.В. Крикавський, В.Я. Заруба, О.Л. Каніщенко. – К.: Знання, 2009. – 1071 с.
5. Маркетинг: підручник / А.Ф. Павленко, І.Л. Решетнікова, А.В. Войчак, Н.В. Куденко, О.О. Беляєв, Т.Є. Оболенська; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана». – К., 2008. – 600 с.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Основи економічної теорії

1. Економічна система: її сутність та структурні елементи.
2. Суспільний поділ праці і його роль у розвитку продуктивних сил.
3. Сутність і структура економічних відносин.
4. Натуральна (традиційна) форма організації виробництва.
5. Виникнення та еволюція грошових відносин.
6. Ринок: сутність, функції, суб'єкти та об'єкти.
7. Ринкова ціна: механізм формування і функції.
8. Конкуренція і монополія. Антимонопольне законодавство і практика.
9. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств.
10. Заробітна плата та її теорії.
11. Економічні функції держави та їх класифікація.
12. Прожитковий мінімум і соціальний захист населення.
13. Фінансова система і фінансова політика в державі.
14. Світове господарство: його сутність та структура.
15. Міжнародні валютно-фінансові організації.

Економіка підприємства

1. Виробнича програма підприємства.
2. Поняття та класифікація основних фондів підприємства.
3. Амортизація основних фондів.
4. Поняття оборотних засобів та ефективність їх використання.
5. Сутність, склад і структура інвестицій.
6. Стандартизація та сертифікація продукції.
7. Економічна суть оплати праці.
8. Поняття та функції оплати праці.
9. Дохід і прибуток підприємства.
10. Об'єкти калькулювання, основні статті калькуляції.
11. Методи ціноутворення.
12. Поняття рентабельності, її види.
13. Чинники зростання ефективності виробництва.
14. Характеристика процесу реструктуризації та її види.
15. Сутнісна характеристика банкрутства підприємства.

Менеджмент

1. Поясніть зміст понять «менеджмент» та «управління», «менеджер» та «підприємець».
2. Які ділові якості є найбільш важливими у формуванні та професійній підготовці сучасного менеджера?

3. В чому полягають переваги та недоліки децентралізованого і централізованого управління організацією?
4. Чому зовнішнє середовище організації є важливим для керівників?
5. Розкрийте зміст поняття «життєвий цикл організації». Як змінюватиметься поведінка керівника залежно від того на якому етапі життєвого циклу знаходиться організація?
6. Проаналізуйте основні етапи процесу планування.
7. Для чого складається бізнес-план, його основні розділи?
8. Які основні типи організаційних структур найбільш широко використовуються сьогодні?
9. В чому полягає підхід А. Маслоу до мотивації?
10. На конкретних прикладах опишіть взаємозв'язок між плануванням і контролем.
11. Поясніть як впливають технологічні методи менеджменту на діяльність працівників.
12. Дайте класифікацію економічних методів менеджменту.
13. Поясніть роль комунікацій у менеджменті. Наведіть приклади обміну інформацією в організації.
14. Опишіть перешкоди, які виникають на шляху обміну інформацією в організації та методи підвищення ефективності обміну інформацією.
15. Опишіть які фактори впливають на процес прийняття управлінських рішень.
16. В яких випадках доцільні одноособові, колегіальні чи колективні рішення (наведіть приклади)?
17. Дайте загальну характеристику формальних і неформальних груп в організації.
18. На прикладах поясніть суть функціональних та дисфункціональних конфліктів.
19. Дайте характеристику форм влади та рівнів організації.
20. Обґрунтуйте необхідність підвищення кваліфікації керівників. Які є методи підвищення кваліфікації керівників?

Маркетинг

1. Сутність маркетингу та його значення у сучасній економіці.
2. Макрофактори маркетингового середовища.
3. Система маркетингових досліджень
4. Маркетингова товарна політика.
5. Поняття якості товару.
6. Методи ціноутворення.
7. Маркетингова політика комунікацій.
8. Вибір засобів розповсюдження реклами.
9. Маркетингова політика розподілу.
10. Персональний продаж як складова системи маркетингових комунікацій.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність відповідей. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Висновок	Характеристика відповіді
Рекомендовано	<p>Абітурієнт:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ досконало володіє теоретичним навчальним матеріалом у розрізі всього комплексу дисциплін спеціальності для ґрунтовної відповіді на поставлені питання; ✓ глибоко і повно оволодів понятійним апаратом, вільно та аргументовано висловлює власні думки; демонструє культуру спеціальної мови і використовує сучасну термінологію, цілісно, системно, у логічній послідовності дає відповідь на поставлені запитання.
Рекомендовано	<p>Абітурієнт:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ володіє теоретичним навчальним матеріалом у розрізі всього комплексу дисциплін спеціальності для відповіді на поставлені питання; ✓ здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій; наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень; ✓ грамотно викладає відповідь, але зміст і форма відповіді мають окремі неточності, припускає 2-3 непринципові помилки, які вміє виправити, добираючи при цьому аргументи для підтвердження певних дій.
Рекомендовано	<p>Абітурієнт:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ частково володіє навчальним матеріалом, здатний логічно відтворити значну його частину; ✓ виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, але викладає його неповно, непослідовно, припускається неточностей у визначенні понять, у застосуванні знань для вирішення практичних задач, не вміє доказово обґрунтувати свої думки; завдання виконує, але припускає методологічні помилки.
Не рекомендовано	<p>Абітурієнт:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ має розрізнені безсистемні знання; ✓ володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його безладно, уривчастими реченнями; ✓ припускає помилки у визначенні термінів, які приводять до викривлення їх змісту; ✓ припускає принципові помилки при вирішенні типових ситуацій, не правильно виконує необхідні розрахунки; ✓ не відповідає (або дає неповні, неправильні відповіді) на основні та додаткові питання.

Як результат оцінювання фахова атестаційна комісія надає/не надає рекомендацію до участі в конкурсі, відповідно проставивши РЕКОМЕНДОВАНО/НЕ РЕКОМЕНДОВАНО.